

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา*

ธนกร ขันเทศต์[†]

ฤทธิชัย อ่อนมิ่ง[‡] รัชพล ประดับเวทย์[§] สมสรณุก์ วงษ์อยู่น้อย[¶]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา และศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา ได้ผ่านการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน สร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยใช้สูตร E_1/E_2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง คือ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาการจัดการภูมิสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 20 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่า t-test แบบ dependent sample ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา มีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็น 2) การกำหนดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ 3) การออกแบบและพัฒนาการเรียนรู้แบบผสมผสาน 4) การดำเนินการเรียนรู้แบบผสมผสาน และ 5) การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ รูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีค่าเฉลี่ยคุณภาพโดยรวมเท่ากับ 4.52 (S.D.=0.48) อยู่ในระดับดีมาก และมีค่าประสิทธิภาพบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเท่ากับ 81.22/82.78 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

2. นิสิตที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.62 (S.D.=0.49)

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบผสมผสาน, คุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, การรู้ไอซีที

* บทความวิทยานิพนธ์ หลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2558

[†] นิสิตปริญญาเอก สาขาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ e-mail: thanakornk@g.swu.ac.th

[‡] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

[§] อาจารย์ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

[¶] รองศาสตราจารย์ ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

The Development of a Blended Learning Model Emphasizing on Information and Communication Technology Literacy Characteristic for Undergraduate Students in Higher Education *

Thanakorn Khanthakhet¹

Rithichai Onming,² Rathapol Pradubwate,³ Somson Wongyounoi⁴

Abstract

The purposes of this study are to development of a blended learning model emphasizing on information and communication technology literacy characteristic for undergraduate students in higher education, to compare the achievement of student before and after learning and to evaluate the opinion of students who learned with a blended learning model emphasizing on information and communication technology literacy characteristic for undergraduate students in higher education. The 20 samples were selected from 3rd year undergraduate students in the major of Socio-geographic management program of Srinakharinwirot University who registered the Social communication course of the 1st semester of academic year 2014. The data was analyzed by using the average percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.) and t-test dependent sample.

The finding indicate that the assessment for the accreditation of the development of a blended model emphasizing on information and communication technology literacy characteristic for undergraduate students in higher education was in the very good ranking (4.52, S.D.=0.48), by this model consisted of the process of need analysis, the learning strategy design, the blended learning design, the blended learning implementation and evaluation. The learning achievement with a blended learning model found that after they learned with this model the learning achievement was higher than before with the statistically significant at 0.5 level. The results of opinion of student who learned with blended learning model was a very good ranking (4.62 S.D.=0.49).

Keywords: Blended Learning, Information and Communication Technology Literacy Characteristic, ICT Literacy

* Article (Dissertation), Doctor of Education Degree in Educational Technology, Faculty of Education, Srinakharinwirot University, Thailand, 2015

¹ Student in Doctor of Education Degree in Educational Technology Program, Faculty of Education, Srinakharinwirot University, e-mail: thanakornk@g.swu.ac.th

² Assistant Professor, Educational Technology Department, Faculty of Education, Srinakharinwirot University

³ Lecturer, Educational Technology Department, Faculty of Education, Srinakharinwirot University

⁴ Associate Professor, Government Pensioner, Srinakharinwirot University

ความสำคัญและปัญหาการวิจัย

ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้สร้างความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมทั้งการเป็นโอกาสและภัยคุกคาม เราจึงจำเป็นต้องเตรียมพร้อมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดังกล่าวในอนาคต โดยจะต้องมีการบริหารจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบทั้งการพัฒนาหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อผสมผสานร่วมกับจุดแข็งของสังคมไทย แต่ในขณะเดียวกันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารก็ยังทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศและความรู้ (Digital divide) ของกลุ่มคนที่อยู่ในภูมิภาคหรือท้องถิ่นที่อยู่ห่างไกลหรือผู้ด้อยโอกาสในการเข้าถึงสารสนเทศ (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2552: 4) ผลสรุปผลการดำเนินงาน 9 ปี ของการปฏิรูปการศึกษา พุทธศักราช 2542-2551 ในประเด็นที่ 7 พบว่า ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีเรื่องที่ต้องเร่งดำเนินการ คือ ควรมีการกำหนดมาตรการส่งเสริมให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและชำนาญ สอดคล้องกับแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารฉบับที่ 2 ของประเทศไทย พ.ศ. 2552-2556 มีเป้าหมายสำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ที่สอดคล้องแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนา กำลังคนด้านไอซีที (Information Communication and Technology) และบุคคลทั่วไปให้มีความสามารถในการสร้างสรรค์ผลิต และใช้สารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณและรู้เท่าทัน (Information literacy) โดยเฉพาะการพัฒนาผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา ควรส่งเสริมให้การศึกษาอุดมศึกษาพัฒนาและใช้ศักยภาพทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยผู้เรียนและผู้ปกครองมีสิทธิในการเข้าถึงข้อมูล (Access) อุดมศึกษาที่มีความถูกต้องและทันสมัย และการลดช่องว่างทางดิจิทัล ดังนั้นประเทศไทยจำเป็นต้องปฏิรูประบบการจัดการความรู้ ด้วยการสังเคราะห์บทเรียนจากการปฏิบัติจริง นำมาจัดระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจอย่างกว้างขวางผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย ตลอดจนการสร้างปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาองค์ความรู้ของท้องถิ่นทั้งจากผู้รู้ ปรมาจารย์ชาวบ้าน และจัดให้มีการจัดการองค์ความรู้ในชุมชนอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการจัดระบบข้อมูลข่าวสารการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ทุกคนสามารถเข้าถึงสื่อและเทคโนโลยีได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553: 9)

ปัจจุบันการเรียนรู้แบบผสมผสานได้รับความนิยมอย่างมากในกระบวนการเรียนการสอนหรือการฝึกอบรม แต่ข้อจำกัดคือผู้เรียนจะต้องเสียเวลากับการศึกษาบทเรียนผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์และเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตทั้งกระบวนการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสในการเรียนรู้กับสภาพแวดล้อมที่เป็นสภาวะการณจริงหรือขาดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมภายนอกห้องเรียน ดังนั้นการเรียนรู้

แบบผสมผสาน (Blended learning) จึงเกิดขึ้นเพื่อเป็นทางเลือกใหม่สำหรับผู้เรียนทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ ทำให้เกิดทางเลือกในการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นมากกว่า การการเรียนรู้แบบผสมผสาน เป็นการรวมนวัตกรรมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการมีส่วนร่วมในการเรียนปกติ ซึ่งสนับสนุนและเสริมสร้างการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น (Thorne, 2003: 18) แนวโน้มของการเรียนการสอนแบบผสมผสาน กำลังได้รับความสนใจและแสดงให้เห็นชัดเจนถึงประโยชน์และความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้เห็นความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาในแนวคิดของการจัดการศึกษาเพื่อชุมชน และแนวคิดสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชน โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ซึ่งในชุมชนมีสังคมที่มีความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือปราชญ์ชาวบ้าน จึงจัดตั้งยุทธศาสตร์การจัดการความรู้เพื่อสังคม และมีฝ่ายเครือข่ายการเรียนรู้เป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการบริการวิชาการแก่ชุมชนในหลายด้าน จึงเกิดกระบวนการสร้างความร่วมมือแบบภาคีเครือข่ายจนนำไปสู่การจัดตั้ง วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จังหวัดสระแก้ว เพื่อผลิตบัณฑิตคณาจารย์ที่มีบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรอบรู้ด้านปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง เป็นผู้ที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับความจริงของชีวิต พื้นที่ วัฒนธรรม ชุมชนและสังคม สามารถจัดการความรู้เพื่อชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งความสามารถในการสร้างนวัตกรรมและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม (อำนาจ เย็นสบาย; และประภัสสร ยอดสง่า, 2554: 20) วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จังหวัดสระแก้ว มีลักษณะการจัดการเรียนการสอนแบบต่อเนื่องกันจนจบรายวิชาหรือบล็อกคอร์ส (Block course) โดยให้นักศึกษาได้เรียนหมวดวิชาเฉพาะติดต่อกันจนครบจำนวนชั่วโมงการเรียนและหน่วยกิตที่ระบุไว้ในหลักสูตรตลอดระยะเวลาประมาณ 3 สัปดาห์ รูปแบบการเรียนรู้มุ่งเน้นให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้นอกห้องเรียนจากฐานการเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชนทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมโดยตรงจากประสบการณ์ของผู้เรียนเองจนสามารถสร้างความรู้จากสังคมได้ (Social Constructivism) ด้วยความจำเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้วิจัยจึงได้ทำการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษาขึ้นซึ่งผลของการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ได้รูปแบบการเรียนการสอนที่เป็นต้นแบบในการประยุกต์ใช้ไอซีทีเพื่อการศึกษาและพัฒนาชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

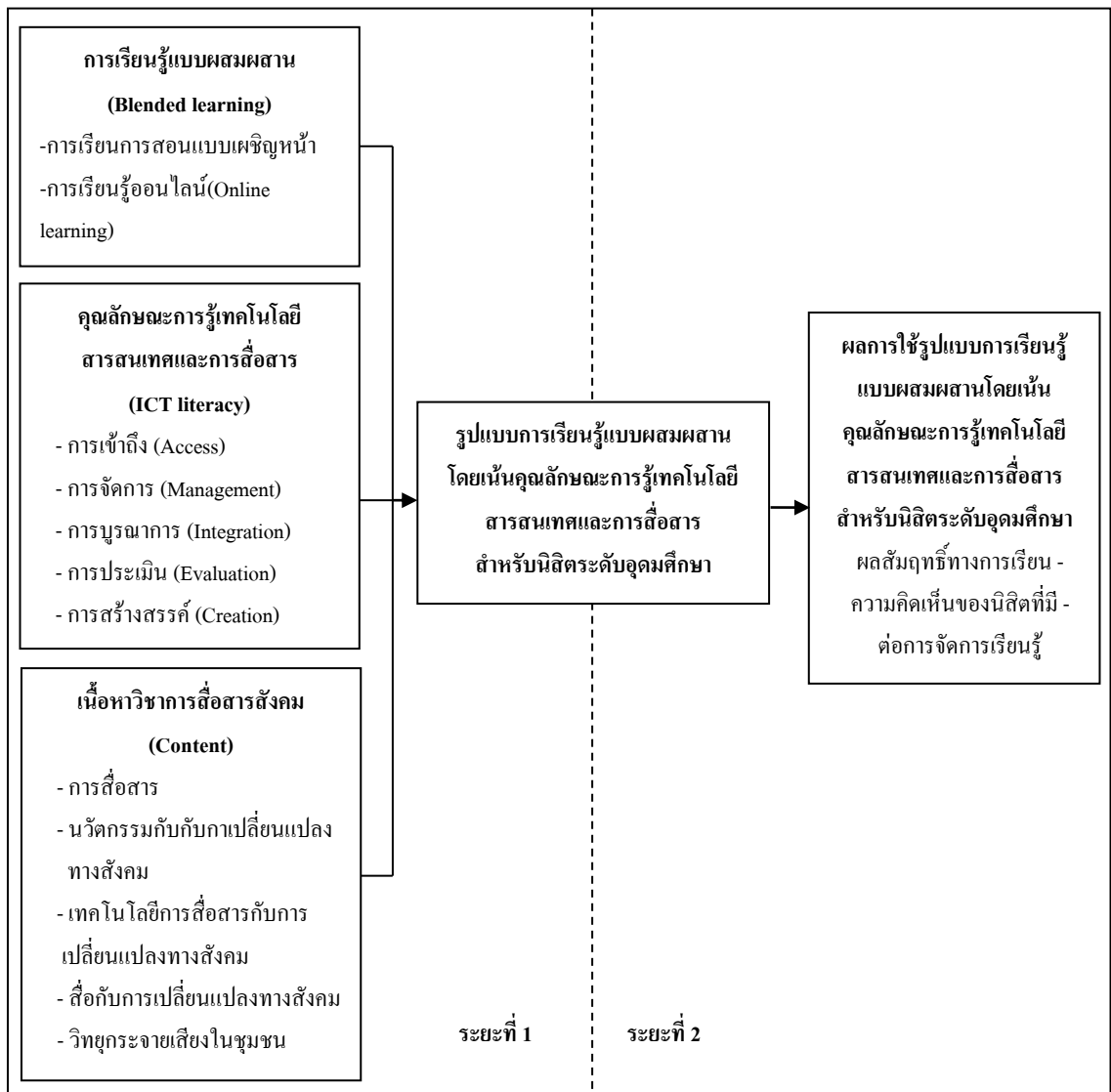
1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา

2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา

2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนิสิตที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา

2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา

กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. นิสิตที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา อยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบแผนการแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มี 2 ระยะ ดังนี้
ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา
ระยะที่ 2 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา

ประชากร

ประชากรในการวิจัย คือ นิสิตระดับปริญญาตรี สาขาการจัดการภูมิสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาการจัดการภูมิสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการสื่อสารสังคม ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 20 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา
2. ตัวแปรตาม มีดังนี้
 - 2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา
 - 2.2 ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา
2. การสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา
3. แบบประเมินความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา

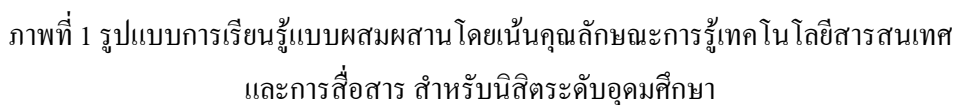
การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา มีรายละเอียดการพัฒนา ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended learning) และการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology Literacy: ICT Literacy) ทฤษฎีและจิตวิทยาการเรียนรู้ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาการจัดการภูมิสังคม ตลอดจนสภาพแวดล้อมปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยโพธิวิชชาลัย เพื่อนำเป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยโพธิวิชชาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.2 วิเคราะห์ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานที่จากตำราของนักวิชาการเพื่อศึกษาองค์ประกอบและประเด็นต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ผ่านมา และเพื่อเป็นแนวทางในการเลือกประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการนำมาสร้างเป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นขั้นตอนที่สอดคล้องกับหลักการออกแบบระบบการเรียนการสอนของ ADDIE Model

1.3 ร่างรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ขั้นตอนที่ปรากฏใน รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานของนักวิชาการต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้กับหลักการของ ADDIE Model จนได้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา ที่มีขั้นตอน 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็น (Need analysis) 2) การกำหนดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ (Strategy Assignment) 3) การออกแบบและ พัฒนาการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Design and Development) 4) การดำเนินการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Implementation) 5) การประเมินผล (Evaluation) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

1) การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็น ผู้สอนจะต้องทำการวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เรียน วิเคราะห์สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และวิเคราะห์การเรียนการสอนแบบบล็อกคอร์ส (Block Course) ว่าเหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้หรือไม่ จากการวิเคราะห์ พบว่า การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยโพธิวิชชาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการกำหนดพื้นที่การจัดการเรียนการสอนอยู่ในชุมชนบ้านใหม่ศรีจำปาทอง ต.หนองหมากฝ้าย อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นิสิตได้มีโอกาสเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม (Service learning) การสรุปผลการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึง วัตถุประสงค์การเรียนรู้ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และเงื่อนไขและข้อจำกัด ความต้องการของผู้เรียน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

2) การกำหนดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ การกำหนดยุทธศาสตร์การเรียนรู้เป็นการกำหนดกรอบแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเป็นระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างมีระบบและลำดับขั้นตอนที่ชัดเจนที่ครอบคลุมประเด็นยุทธศาสตร์ทุกด้าน สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา ที่มีความเหมาะสมกับหลักสูตรของวิทยาลัยโพธิวิชชาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จ.สระแก้ว

3) การออกแบบและพัฒนาการเรียนรู้แบบผสมผสาน การออกแบบและพัฒนาการเรียนรู้แบบผสมผสานมีการดำเนินการ 2 ขั้นตอน คือ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบเผชิญหน้าและการพัฒนาบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบเผชิญหน้า เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ โดยที่ผู้เรียนได้พบผู้สอนในห้องเรียนตามตารางเรียนที่ระบุวันและเวลาไว้ตามแผนการสอน ผู้เรียนได้เผชิญหน้ากับผู้สอน ทำให้สามารถมีปฏิสัมพันธ์กันได้อย่างทันที นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือทำกิจกรรมรวมกันกับผู้อื่นด้วยตนเอง ทำให้ความสัมพันธ์ทางสังคมดีขึ้น

3.2 การพัฒนาบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นการออกแบบและพัฒนาบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีแนวคิดเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองหรือการจัดการเรียนการสอนแบบ สรรคนิยม (Constructivism) และหลักการพัฒนาบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยหาประสิทธิภาพของบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง การสื่อสารสังคม เป็นการประสิทธิภาพของบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยใช้สูตร E_1/E_2 โดยนำบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทำการทดลองใช้กับนิสิตชั้นปีที่ 2 ของวิทยาลัยโพธิวิชชาลัยในภาคเรียนที่ 1/2557 โดยให้นิสิต

ทำการศึกษาบทเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาปรับปรุง จากนั้นให้นิสิตทำการศึกษาบทเรียนเป็นกลุ่มเล็กเพื่อหาแนวโน้มของประสิทธิภาพของบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จากนั้นนำไปทดลองภาคสนามกับนิสิตเป็นกลุ่มใหญ่เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ซึ่งพิจารณาจากความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาการสื่อสารสังคมที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

4) การดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เป็นการดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนรายวิชา กบภ. 335 ชื่อวิชา การสื่อสารสังคม (Social communication) มีจำนวน 3 หน่วยกิต 3 (2-2-5) การดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานจะมีกระบวนการที่ดำเนินการควบคู่กันไป คือ การรู้ไอซีที กระบวนการพัฒนาสื่อ เวลาการเรียนรู้ และการเรียนรู้แบบผสมผสาน การเรียนการสอนจะมีการดำเนินการแบบต่อเนื่องตั้งแต่การเรียนการสอนครั้งแรกจนครั้งสุดท้ายซึ่งในแต่ละเวลาการเรียนจะมีเวลาครั้งละ 4 ชั่วโมง รวมเวลาในการเรียนทั้งสิ้น จำนวน 16 ครั้ง

5) การประเมินผล เป็นการประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา ได้แก่ การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

5.1 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการทดสอบความรู้ของผู้เรียนที่ได้เรียนผ่านรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา ว่ามีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับใด และสูงกว่าผลของคะแนนที่ทำจากแบบทดสอบก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่

5.2 การศึกษาความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา เป็นการวัดความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ และความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา

2. การสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษาดำเนินการดังนี้

2.1 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ และเนื้อหาที่จะสอนได้แก่ แนวคิด หลักการ ทฤษฎี การวิเคราะห์ และการนำไปใช้ ของเนื้อหาวิชาการสื่อสารสังคมเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบมี 4 ตัวเลือก จำนวน 120 ข้อ

2.2 นำแบบทดสอบและวิเคราะห์หาความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) 0.20 ขึ้นไป ค่าความยากง่ายของข้อสอบที่ได้อยู่ระหว่าง 0.63-และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบอยู่ระหว่าง 0.31 0.80-0.38 ได้แบบทดสอบที่อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ทั้งหมด จำนวน 82 ข้อ และเลือกมาจำนวน 80 ข้อเพื่อใช้ในการทดลอง โดยแบ่งเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ และแบบทดสอบระหว่างเรียน 50 ข้อ

2.3 แบบประเมินความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา

- 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินความคิดเห็น
- 2) กำหนดหัวข้อหลักที่จะสอบถาม กำหนดรายละเอียดของแบบประเมินความคิดเห็นแล้วนำไปนำปฎิษาประธานและคณะกรรมการควบคุมการทำปฎิญาณพันธ์เพื่อแก้ไขปรับปรุง
- 3) นำแบบแบบประเมินความคิดเห็น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผลหรือการวิจัย จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้แก่วามสอดคล้องกับข้อคำถามกับประเด็นย่อย ประเด็นหลัก และวัตถุประสงค์ของเครื่องมือ ตรวจสอบความเป็นปรนัย
- 4) แบบประเมินความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา

1. การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา โดยนำรูปแบบไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 5 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญต้องมีคุณสมบัติเป็นผู้มีคุณวุฒิทางการศึกษาในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาระดับปริญญาเอก และมีประสบการณ์การสอนในสถาบันอุดมศึกษาไม่น้อยกว่า 3 ปี หรือระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ในการสอนในสถาบันอุดมศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี เป็นผู้ประเมินความเหมาะสม

2. การประเมินความเหมาะสมของการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT literacy) ที่เหมาะสมสำหรับรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา โดยนำรูปแบบไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา โดยนำรูปแบบไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สื่อสาร จำนวน 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นผู้มีคุณวุฒิทางการศึกษาในสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับปริญญาเอก หรือมีประสบการณ์การสอนในสถาบันอุดมศึกษาไม่น้อยกว่า 3 ปี หรือรับปริญญาโทที่มีประสบการณ์การสอนในสถาบันอุดมศึกษา หรือเกี่ยวข้องกับการบริหารงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไม่น้อยกว่า 10 ปี เป็นผู้ประเมินความเหมาะสม

ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา

การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา โดยการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตสาขาการจัดการภูมิสังคม ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 20 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนิสิตที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา

คะแนน	$\bar{X}$	S.D.	จำนวน (คน)	t*	P
ก่อนเรียน	18.75	1.68	20	14.63	0.00*
หลังเรียน	24.80	1.70	20		

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนิสิตที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการศึกษาความคิดเห็นของนิสิต พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.62 (S.D.=0.49) อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา มีองค์ประกอบของรูปแบบ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานที่เป็น 2) การกำหนดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ 3) การออกแบบและพัฒนาการเรียนรู้แบบผสมผสาน 4) การดำเนินการเรียนรู้แบบผสมผสาน 5) การประเมินผล

2. ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.52 (S.D.=0.48) ซึ่งอยู่ในระดับมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีรายละเอียดดังตาราง

3. ผลการประเมินความเหมาะสมของการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology Literacy) ที่เหมาะสมสำหรับรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.58 (S.D.=0.78) ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก

4. ผลการประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.71 (S.D.=0.46) ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

5. ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้สูตร E_1/E_2 มีค่าเท่ากับ 81.22/82.78 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

6. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนิสิตที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.62 (S.D.=0.49) ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบมีความเหมาะสมเท่ากับ 4.52 (S.D.=0.48) ซึ่งอยู่ในระดับมีความเหมาะสมมากที่สุด และการประเมินความเหมาะสมของการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT literacy) ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษามี

ความเหมาะสมเท่ากับ 4.58 (S.D.=0.78) ซึ่งอยู่ในระดับมีความเหมาะสมมากที่สุด เนื่องจากการออกแบบรูปแบบการเรียนรู้ที่คำนึงถึงลักษณะของการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยโพธิวิชชาลัยที่มีสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบมุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติจริงในชุมชน ส่งเสริมให้นิสิตความสามารถสร้างนวัตกรรมและใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและนำความรู้ไปประกอบสัมมาชีพได้ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนต้องทำการวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เรียน วิเคราะห์สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และวิเคราะห์การเรียนการสอนแบบบล็อกคอร์ต (Block Course) ว่าเหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษาหรือไม่ (Bonk & Graham, 2006; Garrison. 2008) นอกจากนี้ยังวิเคราะห์การรู้การรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Literacy) (Latchem and Jung. 2010) เพื่อให้ได้ประเด็นสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน แล้วนำมาสรุปผลเพื่อเตรียมการดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนิสิตที่เรียนโดยใช้ได้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีผลต่อความรู้ความเข้าใจด้านทฤษฎีเนื่องจากบทเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทบทวนเนื้อหาซึ่งตอบสนองต่อวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Allan. 2004) สอดคล้องกับงานวิชาการของหลวงหวยและเยวเหลียง (Ronghuai and Yueliang. อ้างถึงใน Bonk & Graham. 2006) ที่ได้ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานกับผู้เรียนคณะวิศวกรรมศาสตร์ พบว่า สามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มมากขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนเป็นรายสัปดาห์ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามความต้องการของตนเอง และสามารถทบทวนความรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลพร พรหมตา (2551) ที่ทำการศึกษาผลของการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนการสอนแบบร่วมมือในบทเรียนภาษาอังกฤษที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกันซึ่งพบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นการนำรูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจะมีส่วนช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนสูงขึ้นได้

ผลการวัดความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.62 (S.D.=0.49) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ Latchem and Jung (2010) พบว่า ผู้เรียนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลที่จัดการศึกษาด้วยระบบการศึกษาทางไกลมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ผู้เรียนยังมีความชื่นชอบและพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอีกด้วย และสอดคล้องกับการศึกษาของกรรวิสัน

(Garrison, 2008) เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานให้กับผู้เรียนที่ต้องทำงานในสถานที่ปฏิบัติงาน (Work place) ผู้เรียนรู้สึกสะดวกสบายกับการเรียนและทำงานไปด้วยเพราะสามารถค้นหาข้อมูลได้ตลอดเวลาขณะทำงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การนำผลการวิจัยไปใช้ต้องกำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนแบบบล็อกคอร์ส และสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ไปยังพื้นที่ที่จะจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน และให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านบุคลากร ตลอดจนจัดตั้งหน่วยงานเพื่อให้การบริการวิชาการแก่ชุมชน ตลอดจนสนับสนุนการติดตั้งและดูแลระบบสารสนเทศและการสื่อสารโดยส่วนกลางของมหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับเครื่องมือ และ โปรแกรมที่ใช้ในรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนสามารถใช้งานได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ตรงกับความต้องการและวัตถุประสงค์
2. ควรเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักอย่างรอบด้าน เช่น ผู้เรียน ผู้สอน ผู้ช่วยสอน ผู้สนับสนุน เพื่อหาความสัมพันธ์ในเชิงกว้างหรือภาพรวมว่าปัจจัยใดที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *บทความบริหารกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2552-2565)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550). *สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550-2554)*. สืบค้นเมื่อ 27 ตุลาคม 2553, จาก <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=139>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา: ระเบียบวาระแห่งชาติ (พ.ศ. 2551-2555)*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟิก จำกัด.
- วิไลพร พรหมตา (2551). ผลของการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนการสอนแบบร่วมมือในบทเรียนภาษาอังกฤษที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีบุคลิกภาพต่างกัน. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, น.164-177.

- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. (2552). บทสรุปผู้บริหารแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ฉบับที่2) ของประเทศไทย พ.ศ. 2552-2556 .
สืบค้นเมื่อ 27 ตุลาคม 2553, จาก <http://www.nectech.go.th>
- อำนาจ เย็นสบาย; และประภัสสร ยอดสง่า. (2554). ถอดบทเรียนกระบวนการขับเคลื่อนชุมชน
โพธิ์วิชชาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: ไอเดีย สแควร์.
- Allan, B. (2004). *Blended learning tool for teaching and training*. UK: Facet Publishing.
- Bonk, C. & Graham, C. (2006). *Handbook of blended learning: Global perspectives, local designs*.
San Francisco, CA: Pfeiffer Publishing.
- Kaye Thorne. (2003). *Blended Learning : How to Integrate Online and Traditional Learning*.
London. JS typesetting Ltd.
- Latchem, C. & Jung, I. (2010). *Distance and Blended Learning*. New York, Routledge.
- Thorne, K. (2003). *Blended Learning: how to integrate online and traditional learning*. London: Kogan.
